

UZASADNIENIE

W dniu 15 lutego 2019 r. (...) S. wystąpiła z wnioskiem o wznowienie postępowania w sprawie z powództwa W. (...) przy al. (...) w S. przeciwko T. T., zakończonego prawomocnym nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 21 listopada 2014 r., wydanym przez Referendarza sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) w S. w sprawie o sygnaturze akt (...). Skarżąca domagała się uchylecia nakazu zapłaty z dnia 21 listopada 2014r., odrzucenia pozwu oraz zasądzenia od strony powodowej kosztów postępowania. Skarżąca wyjaśniła, że jest jedynym spadkobiercą ustawowym T. T.. Na uzasadnienie zgłoszonych żądań podniosła zaś, że postępowanie w wyżej opisanej sprawie dotknięte jest nieważnością, o której mowa w art. 401 pkt 2 k.p.c., albowiem pozwany zmarł T. T. przed wytoczeniem powództwa, a tym samym nie posiadał zdolności sądowej. Skarżąca wskazała, że wprawdzie w akcie zgonu T. T. nie wskazano daty zgonu, gdyż nie można było jej ustalić, jednakże okoliczności odnalezienia zwłok pozwanego wskazują, że jego zgon nastąpił przed wniesieniem pozwu w sprawie (...)

W odpowiedzi na skargę W. (...) przy al. (...) w S. wniosła o jej oddalenie i zasądzenie na jej rzecz od skarżącej kosztów postępowania wywołanego wniesieniem skargi. Na potwierdzenie swojego stanowiska wskazała, że akt zgonu T. T. jedynym prawnie wiążącym dokumentem wskazującym na okoliczności jego śmierci. Zaakcentował, że przedmiotowy akt zgonu nie został uzupełniony w zakresie daty zgonu T. T., a tym samym data znalezienia zwłok ujawniona w akcie zgonu jest jedyną datą pewną, z której można wywodzić skutki prawne.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 8 października 2014 r. W. (...) przy al. (...) w S. wystąpiła przeciwko T. T. z pozwem o zapłatę kwoty 6.397,76 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu z tytułu zaległych zaliczek i opłat na fundusz remontowy obciążających pozwanego jako właściciela lokalu położonego przy al. (...) w S.. Pozew został zarejestrowany pod sygnaturą akt (...). W dniu 21 listopada 2014 r. w przedmiotowej sprawie został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, którym powództwo uwzględniono w całości. Odpis orzeczenia został doręczony pozwanemu w trybie art. 139 § 1 k.p.c. Nakaz zapłaty uprawomocnił się w dniu 31 grudnia 2014 r.

Dowód: pozew k. 2-3 akt (...), nakaz zapłaty k. 32 akt (...), korespondencja k. 34 akt (...), zwrotne poświadczenie odbioru k. 35 akt (...)

Na podstawie wyżej wskazanego nakazu zapłaty, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne przeciwko T. T.. Podczas przymusowego otwarcia lokalu mieszkalnego przy al. (...) w dniu 23 maja 2016 r. znaleziono częściowo zмумifikowane zwłoki T. T.. Przybyły na miejsce lekarz wystawił kartę zgonu T. T.. W karcie zgonu w rubrykach dotyczących daty i godziny zgonu nie zostały wpisane żadne dane, wskazana została natomiast data znalezienia zwłok, tj. dzień 23 maja 2016 r., godz. 11:00. Na podstawie tak wypełnionej karty zgonu został sporządzony akt zgonu T. T., w którym nie wskazano daty zgonu, lecz datę znalezienia zwłok zbieżną z danymi wskazanymi w karcie zgonu.

Dowód: protokół k. 5 akt PR 1 Ds. (...)2016, karta zgonu k. 6-7 akt PR 1 Ds. (...)2016, akt zgonu k. 8

T. T. zmarł najpóźniej w dniu 23 maja 2016 r. Jego zwłoki zostały odnalezione tego dnia o godz. 11:00 w S..

Dowód: akt zgonu k. 8

Prawomocnym postanowieniem z dnia 6 sierpnia 2018 r. sygn. akt (...) Sąd Rejonowy (...) w S.stwierdził, że (...) S. nabyła w całości spadek po T. T. zmarłym w dniu 23 maja 2016 r. w S., ostatnio stale zamieszkałym w S. przy al. (...).

Dowód: postanowienie z dnia 06.08.2018 r.

Ostatnia wpłata tytułem zaliczki na koszty utrzymania nieruchomości wspólnej i opłat na fundusz remontowy została dokonana przez T. T. w październiku 2010 r., ostatnia wpłata za energię elektryczną nastąpiła zaś w dniu 31 sierpnia 2010 r. Ostatnie świadczenie emerytalne zostało odebrane przez T. T. w październiku 2010 r. Od 1 stycznia 2011 r. wstrzymano wypłatę emerytury z powodu zwrotu świadczeń.

Dowód: pisma ZUS k.10-11, pismo (...) Sp. z o.o. k.12, pismo (...) k.24

Prawomocnym postanowieniem z dnia 9 marca 2020 r. sygn. akt (...) Sąd Rejonowy (...) w S. oddalił wniosek (...) S. o uzupełnienie aktu zgonu T. T. o datę zgonu.

Dowód: postanowienie z dnia 09.03.2020 r. k. 82

Sąd zważył, co następuje:

Skarga podlegała oddaleniu.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że skarżąca – mimo, iż nie występowała w charakterze strony postępowania objętego skargą – była legitymowana do wystąpienia ze skargą o wznowienie postępowania, które dotyczyło jej poprzednika prawnego, gdyż z racji następstwa prawnego po T. T. jest objęta skutkami orzeczenia wydanego w sprawie (...).

Skarżąca sformułowała skargę na podstawie przewidzianej w art. 401 pkt 2 k.p.c. w postaci nieważności wywołanej brakiem zdolności sądowej pozwanego. Wypełnieniem tej przesłanki miał być zgon pozwanego, który – według skarżącej – nastąpił najprawdopodobniej między 24 października 2010 r. a 2 listopada 2010 r.

W ocenie sądu, skarżąca powołała się we wskazanym zakresie na materiał dowodowy, który w żaden sposób nie pozwolił ustalić, że zgon jej poprzednika prawnego nastąpił na określonym etapie postępowania objętego skargą (przed wszczęciem postępowania, czy też przed uprawomocnieniem się wydanego w tej sprawie orzeczenia). W związku z tym, że argumentacja skarżącej zmierzała do wykazania daty zgonu pozwanego odwołać się należało do kluczowego w tej kwestii dowodu, jakim jest akt zgonu. Dokument ten, jeżeli został sporządzony, stanowi bowiem wyłączny dowód śmierci człowieka, a przy tym - jako dokument urzędowy - korzysta z domniemania prawdziwości (art. 3 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego - dalej jako pr.a.s.c.).

Zgodnie z art. 94 ust. 2 pkt 2 pr.a.s.c. akt zgonu sporządza się na podstawie karty zgonu oraz protokołu zgłoszenia zgonu. Prawo o aktach stanu cywilnego przewiduje przy tym alternatywność wpisywania do aktu zgonu daty, godziny i miejsca zgonu bądź daty, godziny i miejsca znalezienia zwłok (art. 95 ust. 1 pkt 4). Umieszczenie w nim jedynie daty i miejsca znalezienia zwłok jest jednak dopuszczalne wyłącznie w przypadku, gdy niemożliwe będzie ustalenie daty, godziny i miejsca śmierci osoby zmarłej. Taka sytuacja zaistniała w niniejszej sprawie. Akt zgonu T. T. został bowiem sporządzony na podstawie karty zgonu, której autor nie był w stanie określić daty zgonu, w związku z czym porzeczono na wskazaniu daty odnalezienia zwłok.

Powyzsza okoliczność nie skutkuje bynajmniej możliwością ustalenia daty śmierci T. T. w postępowaniu ze skargi o wznowienie postępowania. Właściwym trybem jest bowiem postępowanie nieprocesowe zainicjowane w trybie art. 38 pr.a. s.c. (...) akt zgonu nie zawiera daty lub godziny zgonu, a dane te nie wynikają z akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego stanowiących podstawę sporządzenia aktu zgonu, przepis art. 38 pr.a.s.c. uprawnia osoby zainteresowane oraz prokuratora do wystąpienia z wnioskiem do sądu powszechnego o uzupełnienie aktu zgonu. Podkreślenia wymaga, że na wniosek skarżącej Sąd Rejonowy (...) w S. w sprawie o sygn. akt (...) przeprowadził już postępowanie zmierzające do ustalenia daty zgonu T. T.. Postępowanie to zostało prawomocnie zakończone oddaleniem wniosku.

W tej sytuacji sąd nie był władny badać, czy na podstawie dokumentów załączonych przez skarżącą, potwierdzających np. ostatnie wpłaty z tytułu opłat eksploatacyjnych czy ostatnie pobranie emerytury można ustalić datę śmierci pozwanego T. T.. Jak już wyżej wskazano, postępowanie o wznowienie postępowania nie jest właściwym trybem do ustalania daty śmierci osoby, która nie została wpisana w akcie zgonu. Akceptacja stanowiska skarżącej prowadziłaby

nie tylko do obejścia przepisu art. 38 pr.a.s.c., ale i ostatecznie mogłaby doprowadzić do sytuacji, w której sądy rozpoznając poszczególne sprawy dotyczące osoby zmarłego mogłyby przyjmować w poszczególnych postępowaniach sądowych różne daty jego zgonu - w zależności od przebiegu postępowania dowodowego. Taka sytuacja jest niedopuszczalna, gdyż całkowicie pomija prawną doniosłość daty zgonu osoby fizycznej w obrocie prawnym oraz wypacza domniemania wynikające z aktów stanu cywilnego oraz zasadę wyłączności tego dokumentu jako dowodu zdarzeń w nich stwierdzonych.

Mając na uwadze powyższe, sąd uznał, że jedyną datą pewną dotyczącą okoliczności zgonu T. T. jest data odnalezienia jego zwłok ujawniona w akcie zgonu, tj. 23 maja 2016 r. W związku z tym, że pozew w sprawie objętej skargą został wniesiony w dniu 8 października 2014 r. brak było podstaw do przyjęcia, iż w chwili wniesienia powództwa lub na późniejszym etapie postępowania pozwany T. T. nie miał zdolności sądowej. Strona skarżąca nie udowodniła swych twierdzeń sformułowanych w skardze. Jak już wskazano, iż zaofiarowany przez skarżącą materiał dowodowy był niewystarczający do ustalenia daty śmierci T. T.. Jedynym dowodem, który mógłby doprowadzić do wznowienia postępowania mógłby być uzupełniony akt zgonu lub prawomocne postanowienie sądu w przedmiocie uzupełnienia aktu zgonu o datę śmierci T. T..

O kosztach postępowania wywołanego skargą orzeczono na podstawie art. 108 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 k.p.c. Z uwagi na oddalenie skargi, skarżąca została uznana za stronę przegrywającą sprawę w całości, co uzasadniało obciążenie jej kosztami poniesionymi przez uczestniczkę. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika procesowego uczestniczki ustalono na poziomie odpowiadającym wynagrodzeniu w sprawie objętej skargą, a zatem na podstawie § 3 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

ZARZĄDZENIE

1) (...)

2) (...)

3) (...)

Dnia 7 września 2020r.